

BINNENLANDSE VEILIGHEIDSDIENST

MAANDOVERZICHT

No. 10 - 1953

121

BINNENLANDSE VEILIGHEIDSDIENST

Maandoverzicht no. 10 - 1953

VERTROUWELIJK

I N H O U D

I	Communisme Internationaal	blz.	1
II	Activiteit v.d. C.P.N. en haar Hulporganisaties	"	6
III	Vakbeweging	"	15
IV	Andere Stromingen	"	18
V	Indonesië	"	19
VI	Overzicht stakingen October 1953	"	22
1	Bijlage	"	24

HOOFDSTUK I - COMMUNISME INTERNATIONAAL

Sowjet-Unie

Het voorlopig sluitstuk van de aangekondigde maatregelen ter verhoging van het levenspeil der Sowjetbevolking is vervat in de eind October gehouden rede van A.I. Mikojan, de huidige minister van binnenlandse handel der U.S.S.R.

In de kapitalistische maatschappij is de organisatie van de handel in al zijn vormen niet slecht. Wij moeten, aldus Mikojan, niet nalaten de desbetreffende methodiek te bestuderen en over te nemen in het belang van de brede massa's.

En passant merkte Mikojan op, dat men die partijgenoten moet veroordelen, die onder het voorwendsel van strijd te voeren tegen het kruipen voor buitenlandse denkbeelden en praktijken, waardevolle ervaringen uit den vreemde verontachtzamen.

Opmerkelijk in Mikojan's vermaan is, dat hij met deze terechtwijzing dezelfde gedachtengang vertolkt, die Fedossejew (op cultureel terrein) begin Juni 1953 - toen Beria nog grote macht bezat - in het theoretisch Sowjet-tijdschrift "Kommunist" ten beste gaf. (vide M.O. 5 - 1953).

In het officiële decreet van Moskou met betrekking tot de handel, wordt gesteld, dat in het socialistisch systeem de handel nog lange tijd de belangrijkste vorm van distributie is en zal blijven. Deze uitspraak botst, evenals de andere decreten, uitgevaardigd ter verhoging van het levenspeil, met Stalin's befaamde "Economische problemen van het socialisme in de Sowjet-Unie". Daarin werd bepleit de handel zoveel mogelijk terug te dringen en te vervangen door rechtstreekse goederenruil.

Het schijnt, dat Lenin's "Nieuwe Economische Politiek" zij het in gewijzigde vorm, nu - na dertig jaar - zowel in de Sowjet-Unie als in de satellietlanden wederom opgeld doet. De oorzaak is dezelfde: "het bondgenootschap tussen arbeiders en boeren" is in gevaar gebracht. De boeren hadden geen belang bij hogere productie en daarom moeten concessies gedaan worden.

"October-revolutie"

Ter gelegenheid van de 36ste verjaardag van de October-revolutie (Russische kalender) hield K.J. Worosjilof, de voorzitter van het Presidium der Opperste Sowjet, de herdenkingsrede.

Maarschalk N.A. Boelganin hield een korte, kleurloze toespraak tot de troepen.

Maarschalk Worosjilof stond stil bij het grote verlies, dat de communistische partij leed door het heengaan van Stalin. Hij schetste, geheel in de trant van Malenkow, Kroestchew en Mikojan, de economische situatie der Sowjet-Unie en legde de nadruk op de noodzaak van het nauwer samengaan van de arbeiders-klasse met de boeren.

De "algemene lijn" der buitenlandse politiek blijft onwrikbaar en is consequent gericht op het versterken van de vrede, aldus Worosjilof. Hij keerde zich scherp tegen de Amerikaanse politiek in Korea en Duitsland en verklaarde tenslotte,

dat het "machtige kamp van de democratie en het socialisme" zich verbonden weet door het "proletarische internationalisme".

Ook deze rede van Worosjilof past in de algemene verstraking van Moskou's beleid ten opzichte van het buitenland, hetwelk steeds duidelijker het stempel draagt van Molotow's onverzoenlijkheid.

Op het XIXe Partijcongres der C.P.S.U. (b), in October 1952 gehouden, stelde Molotow immers, dat het "imperialistische kamp" agressief en in gesloten formatie tegenover het "socialistische bloc" stond. Stalin, en in zijn voetspoor Malenkov, corrigeerden beiden die opvatting en stelden, dat weliswaar gesproken mocht worden van een doctrinaire tegenstelling tussen beide kampen, maar dat de innerlijke controversen in het imperialistische kamp veel groter waren, zelfs zodanig, dat een oorlog tussen de kapitalisten onderling door Stalin onvermijdelijk werd geacht.

Nog in Juni van dit jaar toonde het Kremlin zich bereid zonder voorafgaande voorwaarden te onderhandelen. (Zitting Wereldvredeesraad 15 tot 20 Juni 1953 te Boedapest.)

De notawisseling tussen Moskou en de Westerse Grote Drie, afgesloten met een nota van het Kremlin op 3 November j.l., toont daarentegen van de kant der Sowjet-Unie geen bereidheid tot een vlot en soepel overleg.

Thans wordt o.a. de aanwezigheid van China bij dit overleg als voorwaarde gesteld.

Ter illustratie hiervan heeft Molotow de herdenking van de October-revolutie aangegrepen om zijn belangrijkste gasten ter receptie in Moskou in een apart vertrek te ontvangen.

Dit waren de ambassadeurs van de Verenigde Staten van N. Amerika, Groot-Brittannië, Frankrijk, China en Walter Ulbricht.

Moet men hierin een voorafschaduwing zien van het door Moskou begeerde overleg tussen de Grote Vijf?

Hoe het ook zij, kennelijk heeft Molotow de slechte indruk, gewekt door zijn nota's, willen wegnemen. Op 13 November hield hij voor het eerst sinds het einde van de Tweede Wereldoorlog een persconferentie, waarbij hij verklaarde, dat Rusland door het Westen verkeerd is begrepen. Als getuige voor de kwade trouw van het Westen citeerde Molotow het Nederlandse Eerste Kamerlid professor Gerretson.

Oost-Duitsland

Bij de herdenking van de October-revolutie in de Duitse Democratische Republiek heeft het lid van het Politburo der S.E.D. partijsecretaris Karl Schirdewan, een felle, offensieve rede gehouden. Hij deed o.m. een openlijke oproep tot het plegen van spionnage in West-Duitsland (zie hiervolgend onder: de strijd tegen de E.D.G.).

Schirdewan meende, dat het ijveren voor een wezenlijk vredesverdrag in Duitsland hand in hand moet gaan met de bevrijding van de West-Duitse arbeidersklasse van het zgn. monopolie-kapitaal.

Tallose malen werd Lenin geciteerd en diens heilzame

VERTROUWELIJK

invloed geprezen op de Duitse arbeidersklasse in haar strijd "tegen opportunisme, reformisme en het verraad der rechtse sociaal-democraten".

De rol van Stalin kwam in Schirdewan's rede niet tot zijn recht. De staande uitdrukking "partij van het Stalinse type" verving Schirdewan zelfs door de ongebruikelijke term "Partij van het Leninse type".

De S.E.D. verklaarde zich voor de gehele Duitse arbeidersklasse verantwoordelijk. Volgens Schirdewan was de invloed van de "burgerlijke ideologie" op de West-Duitse arbeidersklasse onderschat. Verder beweerde hij, dat de rechtse sociaal-democratische leiders, die deze ideologie z.i. propageren, geheel in het kamp van de vijand staan.

De scherpe uitlatingen wijken aanmerkelijk af van de schipperpolitiek, die vóór de West-Duitse Bondsdagverkiezingen van 6 September jl. door de communisten gevoerd werd.

Schirdewan prees de West-Duitse arbeiders, die felle stakingsacties voerden en vastberaden stelling hadden genomen tegen het militarisme. De spreker heeft bij deze krasse taal ongetwijfeld aan zijn hiervoren vermelde oproep tot spionage gedacht.

In zijn peroratie beloofde Schirdewan namens de S.E.D. vóór alles een betere bestudering van de communistische klas-sieke werken. Hij spoorde de "Volkspolizei" aan zich bij haar taken te laten leiden door het beginsel van het "proletarisch internationalisme" en riep allen op tot steun aan de K.P.D. en de West-Duitse arbeidersklasse.

Strijd tegen de E.D.G.

Terwijl in Nederland de Partij en de mantelorganisaties het niet veel verder brengen dan tot papieren acties, schijnen de communisten in Frankrijk en Duitsland meer van plan te zijn.

Het is duidelijk, dat in West-Duitsland de K.P.D. op het parlementaire vlak geen successen tegen de E.D.G. kan boeken, aangezien zij in de Bondsdag geen zetels kon veroveren. Er is reden om aan te nemen, dat de leiding van S.E.D./K.P.D. haar heil zal zoeken in buiten-parlementaire acties, waarbij men zelfs overweegt de revolutionaire weg te bewandelen.

Walter Ulbricht publiceerde een uitvoerig artikel in "Neues Deutschland" van 23-10-53 ter herdenking van de 30ste verjaardag van de Hamburger opstand (23-10-23) getiteld: "Die revolutionäre Krise und der Hamburger Aufstand".

Met kennelijk welbehagen is deze opstand gedetailleerd beschreven, waarbij Ulbricht tot gewaagde uitspraken is gekomen. Hij beweerde, dat deze opstand aantoonde, hoe een eensgezinde arbeidersklasse, geleid door een bolsjewistische partij, alle taken kan volbrengen.

Niet zonder bijbedoeling zal Ulbricht de lessen hebben gerecapitulcerd, die de leider der K.P.D., Thälmann, in 1925 uit deze gebeurtenissen trok. Thälmann had o.a. de conclusie

getrokken, dat

"der Aufstand eine Kunst und die Hauptregel dieser Kunst die tollkühne unerschütterlich entschlossene Offensive ist."

Ulbricht accentueerde Thälmann's mening, dat de tweede revolutie in Duitsland met ijzeren noodzakelijkheid zal plaatsvinden. Daarom is, aldus bedoeld citaat, de Hamburger opstand geen geschiedenis maar een les voor de toekomstige acties.

Het overnemen van deze en andere niet minder scherpe formuleringen door de in Oost-Duitsland zo machtige partijfunctionaris Ulbricht geeft te denken.

Ook een groot opgemaakt artikel over het ten val brengen van de monarchie in 1918 en het "verraad" der Duitse sociaaldemocraten. (Neues Deutschland 8-11-53) beoogde bij de lezers dezelfde agressieve stemming op te wekken.

Moet tegen deze achtergrond de navolgende passage in de Kominformkrant van 6-11-53 (internationale editie) worden gezien?

"Zij (de socialistische revolutie in Rusland) heeft het wereldkapitalisme een dodelijke steek toegebracht en luidde in de geschiedenis der mensheid een nieuw tijdperk in, het tijdperk der proletarische revoluties in de landen van het kapital, het tijdperk van de bevrijding der werkers van de imperialistische onderdrukking" (onderstreept dzz.)

De situatie in Frankrijk verschilt voor de communisten aldaar hemelsbreed met die in West-Duitsland.

Het verzet tegen de E.D.G. is in Frankrijk in alle politieke en ideologische groeperingen aanwezig. De P.C.F. sluit zich hierbij aan en tracht de kop te nemen.

Zo verklaarde Jacques Duclos in zijn rapport aan het Centraal Comité der Franse Communistische Partij op 23 October j.l.:

"Wij communisten zijn bereid om met alle Fransen, wie het ook zijn mogen, die evenals wij geen nieuwe Wehrmacht willen, deel te nemen aan alle politieke acties....."

Het C.C. der P.C.F. bevestigde dit standpunt en Maurice Thorez gaf er in een interview aan het (neutralistische) weekblad "Observateur" nog eens met nadruk zijn zegen aan.

De politiek der P.C.F. beoogt dus de vorming van een Nationaal Front, wel te onderscheiden van Eenheidsfront (uitsluitend met sociaal-democraten) en Volksfront (met socialisten en een vooruitstrevende burgerlijke groepering).

De Nationaal Front-politiek heeft dus een overwegend opportunistisch en "patriottisch" aspect. Vandaar dat Thorez bereid is ook samen te gaan met uitgesproken "reactionnaires" als Gaullistische parlamentsleden etc., ondernemers, Franse chauvinisten enz.

Het sociale aspect wordt onder de gegeven omstandigheden naar de achtergrond gedrongen omdat kennelijk het belang van de Sowjet-Russische buitenlandse politiek, i.c. het verhinderen van de bekrachtiging der Verdragen van Bonn en Parijs, momenteel praevaleert.

Anti-militarisme in de praktijk

De strijd tegen de "Amerikaanse bezetters", d.w.z. tegen de N.A.T.O. en de E.D.G., wordt door de communisten daadwerkelijk gevoerd.

In Frankrijk bevat het partijdagblad een vaste rubriek "Go home" met "gemengd nieuws over de bezetting" van een openlijke anti-Amerikaanse strekking.

De verantwoordelijke redacteur wakte zijn lezers in de Humanité van 4 November j.l. op belangrijker berichten dan dit "gemengd nieuws" te verschaffen over de strijd tegen de Amerikaanse bezetting.

In Oost-Duitsland zette Karl Schildewan, lid van het Politburo der S.E.D., de puntjes op de i. Hij riep de West-Duitsers in zijn rede van 7 November 1953 onverbloemd op tot het inwinnen van inlichtingen van militaire aard:

"Liebe Genossinnen und Genossen!

Wir müssen es als unsere erste und wichtigste Aufgabe betrachten, das deutsche Volk aufzuklären über die Geheimnisse der Vorbereitung des Krieges, wie es uns Lenin lehrte.

Unermüdtlich muß man besorgt sein, und alle friedliebenden Menschen in Westdeutschland müssen uns dabei helfen, alle Arten der Kriegsvorbereitungen aufzudecken.

So gelang es uns mit Hilfe von Friedensfreunden in Westdeutschland, den Plan der Aufstellung der Atomkanonen in der Pfalz aufzudecken. Es gelang uns, den Plan der sofortigen Aufstellung von zwölf aktiven Divisionen und weiteren zwölf Reservedivisionen in Westdeutschland dem deutschen Volk und der Weltöffentlichkeit zu übergeben. Das hat international eine tiefe Wirkung ausgelöst, vor allem auch im französischen und italienischen Volk".

"Die Deutsche Demokratische Republik mit ihrer festen Position im Lager des Friedens, mit ihrer wachsenden Autorität in der Welt, besitzt alle Möglichkeiten, um alle bekannt werdenden Tatsachen der Kriegsvorbereitungen der Weltöffentlichkeit zu übergeben und die Völker über das verbrecherische Wesen der imperialistischen Kräfte zu informieren.

Unsere Freunde in Westdeutschland, die Arbeiterklasse, die Menschen der Intelligenz, niemand von ihnen darf sich jemals den Vorwurf machen, nicht zur rechten Zeit mit seiner Tat gegen die Kriegsvorbereitungen eingeschritten zu sein. Zugleich aber soll jeder überzeugt sein, dasz an seiner Seite die gewaltige Macht des Lagers des Friedens steht, und dasz er überall in seinem Kampf um den Frieden mächtige und unzählbare Freunde besitzt".

Uit deze publicatie, opgenomen in "Neues Deutschland" d.d. 8-11-53 blijkt, dat de communisten niet alleen opwekken om inlichtingen in te winnen teneinde

omtrent hun vijanden goed geïnformeerd te zijn, maar ook om er propagandistische munt uit te slaan.

W.V.V.-congres

Van 10 tot 21 October j.l. heeft het Wereldvakverbond in Wenen gecongresseerd. Drie belangrijke referaten werden gehouden resp. door Louis Saillant, (verslag van de activiteit en taken ter versterking van de eenheid van actie), Di Vittorio (economische en sociale ontwikkeling, nationale onafhankelijkheid en de democratische vrijheden in de kapitalistische en koloniale landen) en Ruslan Vidjadjazastra, algemeen secretaris van de SOBSI (vakbeweging in koloniale en half-koloniale landen).

De algemeen secretaris van het W.V.V., Saillant, trachtte aan te tonen dat de toestand der arbeiders in West-Europa in de laatste jaren verslechterd was. Zijn rede had een strijdlustig karakter.

Di Vittorio, de voorzitter van het W.V.V., weliswaar van dezelfde veronderstelling uitgaand, trachtte een positiever standpunt in te nemen. Hij drong er op aan in ieder land een constructieve politiek van kapitaalbeleggingen en volledige tewerkstelling tot stand te brengen. De arbeidersklasse is z.i. verplicht een bondgenootschap te sluiten met elke andere bevolkingsgroep, wier belangen in het gedrang komen en wier gevoelens gekwetst worden door de directe of indirecte overheersing van het buitenlandse imperialisme.

Het is aannemelijk, dat Di Vittorio's visie momenteel het sterkst weerklank vindt bij de West-Europese, communistisch geleide vakbewegingen.

De zgn. constructieve gedachten van Di Vittoria zullen waarschijnlijk ook in ons land in de kring van de E.V.C. de nodige belangstelling trekken.

N.M. Swjernik, de leider van de delegatie der Sowjet-vakbonden (oud-president van het Presidium der Opperste Sowjet) heeft verklaard, dat de Sowjet-vakverenigende activiteit van het W.V.V. en van zijn leidende organen zonder voorbehoud goedkeuren.

Hierdoor wordt het belang van het Wereldvakverbond als internationale verbindingscentrale voor vakbondszaken der communisten nog eens duidelijk gemaakt.

HOOFDSTUK II - ACTIVITEIT VAN DE C.P.N. en HAAR HULP-ORGANISATIES.

De C.P.N. en de huurverhoging

In de afgelopen maanden heeft de partijleiding haar aanvankelijk volstrekt afwijzende houding t.a.v. de huurverhoging herzien en zich daarmee in het kader van de

"eenheid van actie"-tactiek aangepast aan de realiteit.

De bekende resolutie van het Dagelijks Bestuur van de C.P.N. dd. 7 Juni '53 bevestigde nog in een nadrukkelijk aan het huurwraagstuk gewijde passage het sinds 1950 ingenomen standpunt.

Elke vorm van huurverhoging moest, aldus de toenmalige instructie, worden afgewezen en tot het uiterste diende verzet te worden geboden tegen een dergelijke verlaging van het levenspeil.

Verschillende publicaties, nadien in "De Waarheid" verschenen, duiden op een om tactische redenen gewijzigd inzicht. De oproep d.d. 4 Juli '53 van het D.B. der Partij n.a.v. het op 13 Juni bekend gemaakte Regeringsvoorstel inzake de huurverhoging, bracht klaarheid.

Met een nieuwe leuze: "geen huurverhoging zonder ruime compensatie door loonsverhoging", legde de C.P.N. zich bij de feitelijke situatie neer zonder haar principiële standpunt prijs te geven. Het blijven afwijzen van de algemeen als noodzakelijk erkende huurverhoging zou de C.P.N. in het niet gewenste isolement hebben gelaten.

In het kader van de "eenheid-van actie"-tactiek wachtte de C.P.N. zich er evenwel voor in het verdere verloop een uitspraak te doen omtrent het percentage der nodig geoordeelde volledige compensatie van de huurverhoging en de tegelijkertijd daarbij betrokken consumptiebeperking. Zij beperkte zich er toe in de 4 Juli-oproep de arbeiders te waarschuwen geen vertrouwen te stellen in de verklaringen van de bestuurders der Uniebonden, die in de Raad van Vakcentralen op 15 Juni 1953 te kennen hadden gegeven de verantwoordelijkheid af te wijzen voor de door de Regering in haar ontwerp van 13 Juni 1953 voorgestelde compensatie. Ook bij haar commentaren op de onderhandelingen tussen de werkgevers- en werknemersorganisaties in de Stichting van de Arbeid hield de C.P.N. zich op de achtergrond. Dit bleek duidelijk uit de verwickelingen rond een door Marcus Bakker in "De Waarheid" van 20 September 1953 gepubliceerd artikel "Half ei of lege dop". De fungerend hoofdredacteur van het partijdagblad stelde daarin: "de lege dop van de ondernemer is voor de arbeiders ten enenmale onaanvaardbaar". Maar ook tegen het "halve ei" van de Raad van Vakcentralen moet krachtig verzet worden geboden", in welke beeldspraak Bakker met de "lege dop" op de door de ondernemers aangeboden 4,8% en met het "halve ei" op de door de Raad van Vakcentralen geëiste 6% loonsverhoging doelde.

Deze stellingname zowel tegen de ondernemers als tegen de Uniebonden vond in de ogen van de partijleiding geen genade. De C.P.N. zou daardoor in sectarisch vaarwater blijven en de partijleiding achtte dit in strijd met de "eenheid van actie"-tactiek.

Het baart dan ook geen verwondering, dat de aangehaalde passage uit Bakker's artikel slechts in één editie (de Amsterdamse) van "De Waarheid" verscheen en in de andere niet werd afgedrukt.

De verdere ontwikkeling van de loonbesprekingen en de door de Regering op 28 September 1953 genomen beslissing inzake de loonsverhoging van 5% boden de C.P.N., die zich toen nadrukkelijk achter de eisen van de Uniebonden schaarde een welkome gelegenheid om haar platform van werken - een gebiedende eis bij de eenheid van actie-tactiek - te verbreden.

De door het C.P.N. Kamerlid en voorzitter der E.V.C. F. Reuter op 29 October 1953 in de 2de Kamer ingediende motie inzake een loonsverhoging van 6% moet in hetzelfde licht worden gezien. De door hem op de ingediende motie gegeven toelichting toont dit overduidelijk aan. Het C.P.N. Kamerlid stelde daarin volgens de publicatie in "De Waarheid" van 30 October 1953: "Niet omdat wij 6% voldoende achten, maar omdat iedereen het over de 6% eens is, dien ik een motie voor zulk een loonsverhoging in. Over verdergaande eisen kan verschil van mening bestaan, over de 6% niet. Zelfs in deze Kamer hebben meerdere leden de vorige week de indruk gewekt, dat niet 5 maar 6% juist is." (onderstreping dzz.).

Na de verwerping van de motie Reuter verscheen in "De Waarheid" van 4 November 1953 een artikel van Bertus Brandsen onder de kop "Na het Kamerdebat". Daarin wees deze E.V.C.-bestuurder er op, dat de enigen, die het voor leden van het N.V.V. en de kaderleden van het N.V.V. en voor de arbeiders in het algemeen hebben opgenomen, de communisten zijn geweest. Hij trachtte voorts de arbeiders tegen de leiders van de Uniebonden op te zetten door hen op te wekken actie te gaan voeren tegen de "vrije loonvorming", mede door middel van hun vakbeweging, waarin zij de leiders ter verantwoording moeten roepen, die hun eisen hebben verloochend (onderstreping dzz.).

De C.P.N.-politiek inzake de huurverhoging en de consumptiebeperking toont aan dat deze partij vasthoudt aan de "eenheid van actie"-tactiek en dat zij voortgaat met haar pogen om verbinding met de massa te verkrijgen.

Actie contra de E.D.G.

De afgelopen periode gaf een toeneming van de C.P.N. agitatie tegen het verdrag betreffende de Europese Defensie Gemeenschap te zien. In een viertal redactionele artikelen van de hand van Marcus Bakker trok "De Waarheid" tegen het verdrag van leer. Naar aanleiding van de in de 1e Kamer begonnen besprekingen in de afdelingen betoogde Bakker op 28 October 1953, dat Amerika ten aanzien van de behandeling van het E.D.G.-verdrag zo'n sterke druk op België en Nederland uitoefent, om te velde te kunnen trekken tegen de steeds groeiende oppositie in Frankrijk en Italië. Hij concludeerde, dat Nederland in deze de "rol der schande" vervult en dat het aanvaarden van de E.D.G. door het parlement, met het doel om de herleving van het Duitse militarisme te bevorderen, een misdaad tegen het Nederlandse volk en tegen alle Europese volkeren is.

Bij de propaganda tegen de E.D.G. betreft het partij-

dagblad zaken, die slechts moeizaam met de E.D.G. in verband kunnen worden gebracht. Zo fulmineert Marcus Bakker op 3 November 1953 tegen de deelname van Duitse oudstrijders aan een medio November te 's-Gravenhage gehouden congres van de Wereldfederatie van Oudstrijders (World Veterans Federation). Ook het aan Bondskanselier Adenauer toegeschreven plan om bij zijn voorgenomen en later weer afgelaste bezoek aan het K.V.P.-congres in Utrecht op "Heldengedenkdag" (9 November) het Duitse oorlogskerkhof in de Peel te bezoeken, wekte de toorn van de fungerend hoofdredacteur van het partijdagblad op. Bakker meende naar aanleiding hiervan te kunnen uitroepen "wanneer dergelijke onbeschaamdheden al plaats vinden als de E.D.G. nog niet eens tot stand is gekomen, dan kunnen wij begrijpen hoe het zal gaan als die E.D.G. er wel is en Duitse troepen in ons land gelegerd zullen zijn."

De anti-E.D.G.-agitatie, die in het algemeen niet vrij is van een zekere krampachtigheid, speelt sterk met argumenten, die in het sentimentele vlak liggen. Marcus Bakker ziet in zijn verbeelding, na de totstandkoming van de E.D.G., een Duitse divisie gelegerd in die Rotterdamse gebouwen, die bij het bombardement van 14 Mei 1940 gespaard zijn gebleven, of, Duitse soldaten, die op de Veluwe liggen met "Urlaub" in Putten, dat na hun laatste bezoek voor een groot deel van de grond af moest worden herbouwd.

Men ontkomt niet aan de indruk, dat de C.P.N. aanvoelt dat, anders dan in Frankrijk, waar een massabeweging tegen de E.D.G. dreigt te ontstaan, naar agitatie tegen het Europese Verdedigingsverdrag geen weerklank vindt bij de massa van het Nederlandse volk en dat zij in dit opzicht in Nederland voor een verloren zaak vecht. Niettemin zal de anti-E.D.G.-agitatie in kracht toenemen. Het Kremlin heeft immers duidelijk doen blijken hoe sterk het tegen de E.D.G. gekant is en dus zullen de Nederlandse communisten hun partij in het algemene agitatieconcert con amore moeten meeblazen.

"De Waarheid" wekte op meetings en vergaderingen tegen de E.D.G. te beleggen, moties, brieven en telegrammen naar de le Kamer te zenden en met delegaties naar le Kamer-leden te gaan.

Een medio October in de wijk Pathmos in Enschede georganiseerde proefstemming over het E.D.G.-verdrag, waarbij, volgens de betreffende publicaties in "De Waarheid" op een totaal van 110 uitgebrachte stemmen er 34 blanco, 69 tegen en 7 voor de E.D.G. waren, werd in andere afdelingen in het land niet gehouden.

Nieuwe agitatie-objecten

"De Waarheid" legde in de verslagperiode een opmerkelijke belangstelling aan de dag voor het onderwijs. Geregeld werden berichten en reportages gepubliceerd over slechte onderwijstoestanden, in het bijzonder over het tekort aan scholen en de overbezetting van de klassen. Ook hier weer een zich vast-

grijpen van de Partij aan een betrekkelijk a-politieke kwestie met de bedoeling om een "eenheid van actie" met anderdenkende Nederlanders te bewerkstelligen.

De C.P.N.-Kamerfractie heeft bekend gemaakt, dat zij met het oog op de aanstaande behandeling van de Onderwijsbegroting, op 22 November 1953 te Amsterdam een conferentie over het onderwijs zal beleggen, waarop zij in overleg met allen, die daaraan wensen deel te nemen wil vaststellen welke de meest dringende problemen zijn en naar welke oplossing moet worden gestreefd (onderstreeping dzz.).

De toestand van de communistische pers

Het per 7 November 1953 aangekondigde Maandagochtendblad voor Amsterdam verscheen op deze datum niet. "De Waarheid" deed op 6 November laconiek de mededeling: "Op 1 December 1953 de f. 50.000 binnen, dan verschijnt het Maandagochtendblad. Wanneer? Dat hopen we binnenkort bekend te maken", aldus de mogelijkheid open latende, om als de gestelde taak niet wordt bereikt de Amsterdammers het hun beloofde Maandagochtendblad alsnog te onthouden.

Deze tactiek is niet helemaal in overeenstemming met de optimistische geluiden welke het partijdagblad over het verloop van de acties - f. 50.000.- en 5.000 nieuwe abonné's per 1 December 1953 - liet horen.

Aangenomen kan worden, dat het abonné-aantal van de communistische krant thans een nieuw dieptepunt heeft bereikt en dat de stad Amsterdam, het bolwerk van de partij, minder dan 25.000 abonné's telt.

Begrijpelijkerwijs zoekt de C.P.N.-leiding in deze précaire situatie nieuwe wegen om geld uit de beurzen der communisten te kloppen. Op 18 October 1953 werd te Amsterdam onder leiding van Harry Verhey een conferentie belegd door het landelijk propagandabureau, waar alle propaganda-secretarissen waren uitgenodigd. Gerard Geelhoed hield een inleiding over de lopende financiële actie voor de krant en de abonné-werfcampagne, waarbij hij nieuwe methoden om de a.s. financiële actie voor de verkiezingen te voeren, voorstelde. Welke deze methoden zijn, laat een foto in "De Waarheid" van 12 November 1953 zien, waarop partijgenoten staan afgebeeld, die in het kader van een grote actie voor het verkiezingsfonds van 21 November tot 5 December, druk bezig zijn met het inpakken van dozen, die.....chocoladeletters bevatten. Kennelijk heeft de partij zich thans met het oog op het a.s. Sint Nicolaasfeest op de verkoop van "suikergoed en marsepein" geworpen in de hoop dat de revenuen hiervan in het baatzuchtige "C.P.N.-klompje" zullen vloeien.

Verheerlijking van de Sowjet-Unie

De herdenking van de October-revolutie en de berichten over besluiten van het Centraal Comité van de C.P.S.U. en de

VERTROUWELIJK

Ministerraad in de Sowjet-Unie betreffende de verhoogde productie van massa-verbruiksgoederen gaven de C.P.N. en "De Waarheid" volop gelegenheid haar lofzangen op het "socialistische vaderland" voort te zetten.

De Partij belegde in Amsterdam en andere plaatsen in een sfeer van dans, muziek en jolijt de gebruikelijke bijeenkomsten ter gelegenheid van de 36e herdenking van de proletarische revolutie.

Bedrijfs- en buurtkranten

Voor zover kon worden vastgesteld is het aantal door de partij uitgegeven bedrijfskranten in de afgelopen periode met 9 vermeerderd, terwijl er 5 nieuwe buurtkranten uitkwamen.

Een opsomming van deze nieuwe kranten wordt gegeven in bijlage I.

Reizen

De algemeen secretaris der C.P.N., Paul de Groot, vertrok medio September 1953, in gezelschap van zijn mede-partijbestuurder Jan Haken naar de landen achter het IJzeren Gordijn. De Groot keerde na de op 7 November gehouden herdenking van de October-revolutie in Nederland terug.

Mantelorganisaties C.P.N.

Algemeen

De hiervoor genoemde agitatie van de kant der C.P.N. tegen de E.D.G. vindt uiteraard ook in de mantelorganisaties weerklank. Hoewel de actie tegen de ratificatie van dit verdrag door de Eerste Kamer der Staten Generaal nog in het beginstadium verkeert, mag worden aangenomen, dat zij beter is voorbereid dan de soortgelijke campagne die tijdens de zomermaanden werd gevoerd in verband met de behandeling in de Tweede Kamer. Zoals bekend zijn de communisten er toen niet in geslaagd hun denkbeelden ook maar enigszins onder de brede massa te verbreiden.

Het A.N.J.V., dat in de afgelopen maand zijn actie onder de militairen intensiverde, trof maatregelen ter verbetering van de financiële situatie van het Verbond.

De Vereniging "Nederland-USSR" organiseerde in het kader van de "Maand voor Vrede en Vriendschap" een groot aantal propagandistische bijeenkomsten. Een pas verschenen brochure, getiteld "Opvoeding en Onderwijs in de Sowjet Unie", zal landelijk worden verspreid.

Vredesbeweging

De in het vorige maandoorzicht beschreven "campagne voor onderhandelingen" door middel van een opinie-onderzoek onder de Nederlandse bevolking heeft een uitermate traag verloop. Hoewel de Nederlandse Vredesraad op de nationale conferentie van 20 September j.l. richtlijnen aan alle vredescomité's verstrekke, werd tot dusver slechts uit enkele gemeenten in den lande bericht ontvangen, dat het opinie-onderzoek metterdaad werd doorgevoerd. Dit kennelijke gebrek aan activiteit moet ten dele worden toegeschreven aan moeilijkheden van organisatorische aard.

De langdurige periode van inactiviteit der vredesbeweging voorafgaande aan de conferentie van 20 September deed het aantal "werkers" aanzienlijk slinken. De overgebleven propagandisten mogen zich, in verband met de noodzakelijk geachte camouflage bij hun activiteit niet beroepen op het initiatief van een bekende organisatie of beweging. Zij kunnen slechts terugvallen op het initiatief van een nieuw en onbekend comité. Daar komt bij, dat aan het overgrote, niet communistisch georiënteerde deel van de Nederlandse bevolking ontgaat, welk nut de onderhavige enquête zou kunnen hebben. Deze drie factoren zijn evenzovele belemmeringen voor een ontplooiing dezer campagne.

Belangrijker is echter, dat in de vredesbeweging vrijwel elk enthousiasme voor de gestelde taak ontbreekt. De verklaring hiervoor moet waarschijnlijk worden gezocht in de houding van Moskou ten opzichte van de Europese Defensie Gemeenschap. Na de op 31 Augustus 1953 gehouden rede van Tichonow, de voorzitter van het Sowjet-Vredescomité (zie M.O. 9, pag 10) hebben de communistische partijen in Europa hun agitatie tegen de ratificatie van het E.D.G.-verdrag met kracht hervat. De Nederlandse Vredesraad, die het zwaartepunt van haar propaganda ook moest verleggen, zag zich voor het probleem gesteld wat te doen met het lopende opinie-onderzoek. De raad heeft waarschijnlijk in dit stadium de eenvoudigste weg gekozen, die moet voeren naar een natuurlijke dood van het opinie-onderzoek.

Mogelijk zal de Nederlandse Vredesraad eerst een definitieve beslissing inzake de huidige campagne nemen na de zitting van de Wereldvredesraad, die van 23 tot 28 November a.s. in Wenen zal plaats vinden. Die bijeenkomst werd ingeluid met de verklaring: "dat de Raad zich o.m. zal bezighouden met de acties die door alle vredelievende mensen, ongeacht hun verschillen van mening in het verleden, zullen kunnen worden ondernomen om de regeringen hun geschillen en conflicten in een geest van eerbied voor elkanders onafhankelijkheid en veiligheid te doen oplossen".

De agenda vermeldt voorts de volgende punten:
verbod van de waterstofbom en van alle andere wapens voor massale vernietiging;
vermindering van de bewapening en

regeling van het Koreaanse en het Duitse vraagstuk, die thans de grootste bedreiging voor de wereldvrede vormen.

Tijdens de komende zitting van de Wereldvredeeraad zou dus wel eens het initiatief genomen kunnen worden tot het voeren van een nieuwe actie, waarin het Russische standpunt weer duidelijker tot uitdrukking komt. Wellicht wordt aan de vredesbeweging in de naaste toekomst de taak toebedeeld om in algemene termen bij de massa begrip te kweken voor een strijdvaardiger houding der communistische partijen in West-Europa tegenover de E.D.G..

Van de overige organisaties, wier activiteit gericht is tegen de militaire eenwording van het Westen, moeten te dezer plaatse worden vermeld het te Amsterdam zetelende Comité "Eenheid in het Verzet" en de Rotterdamse actiegroep tegen de Duitse herbewapening "Dat Nooit Weer".

Eerstgenoemd comité werd opgericht als gevolg van een dd. 1 Februari 1953 te Longwy (Frankrijk) gehouden internationale conferentie van verzetsstrijders tegen de herbewapening van Duitsland. Deze bijeenkomst werd georganiseerd door de Fédération Internationale des Résistants (F.I.R.), de internationale overkoepeling van communistische verzetsorganisaties in Europa.

Voorgegeven wordt, dat het initiatief tot oprichting uitging van enige leden der politiek niet-extreem georiënteerde "Bond van Oud-Illegale Werkers" (B.O.I.W.). De leiding van "Eenheid in het Verzet" is echter in communistische handen. Aanvankelijk stelde dit comité zich ten doel alle verzetsstrijders, ongeacht hun politieke of religieuze levensbeschouwing, te bundelen in de strijd tegen de ratificatie van het E.D.G.-verdrag. In deze richting aangewende pogingen mislukten volkomen. Het hoofdbestuur van de B.O.I.W. (in feite de enige grote verzetsorganisatie die voor benadering in aanmerking kwam) onderkende de communistische achtergrond van het comité en wees in het verenigingsorgaan d.d. 26-9-53 elke samenwerking van de hand.

Blijkens een communiqué in "De Waarheid" van 4 November j.l. heeft "Eenheid in het Verzet" zijn werkterrein thans aanmerkelijk verruimd. Teneinde het verzet tegen het E.D.G.-verdrag te stimuleren zal worden samengewerkt met alle organisaties, groepen en personen die bereid zijn hun stem daartegen te verheffen.

De Rotterdamse actiegroep "Dat Nooit Weer" wordt wellicht het best getypeerd als een communistische "opportuniteits-organisatie". Opgericht in 1951 liet deze groepering steeds van zich horen wanneer het Kremlin agitatie tegen de Duitse herbewapening nuttig achtte. Indien echter de aandacht van de massa gevraagd werd voor een "Vredespact tussen de Grote Vijf" of voor "Vrede door onderhandelingen" dan bewaarde "Dat Nooit Weer" een passend stilzwijgen.

Het is derhalve niet verwonderlijk, dat genoemde organisatie in het huidige tijdsgewricht zich weer gaat roeren. "De Waarheid" van 3 November berichtte de uitgave van het eerste nummer van een Nieuwsbulletin van deze actiegroep,

VERTROUWELIJK

dat voortaan regelmatig zal verschijnen. Evenals "Eenheid in het Verzet" telt de laatste groepering onder haar aanhangers tot in de leiding verschillende niet-communisten. De activiteit wordt evenwel bepaald door communisten.

Waarschijnlijk zullen zowel "Eenheid in het Verzet" als "Dat Nooit Weer" in de naaste toekomst meer van zich doen horen.

A.N.J.V.

Na de ongeregelheden die voornamelijk op 8 October j.l. in verschillende militaire legerplaatsen in ons land plaats vonden ten gevolge van de onverwachte afkondiging van een nieuwe verlofregeling, ontplooidde het A.N.J.V. - in navolging van de C.P.N. - een vrij grote bedrijvigheid.

Het hoofdbestuur zond een telegram aan de Minister van Oorlog (o.m. gepubliceerd in "De Waarheid" van 13 October j.l.), waarin intrekking van de nieuwe regeling werd geeist "als eerste stap naar een beter verlofsysteem".

Bij deze propagandistische uiting van "bezorgdheid" voor het persoonlijk welzijn der militairen bleef het niet: in een 8-tal plaatsen in ons land stelde het A.N.J.V. pogingen in het werk om pamfletten onder hen te verspreiden.

Door een tijdig ingrijpen en mede door de afwijzende houding der meeste militairen moeten deze benaderingspogingen als mislukt worden beschouwd.

De inhoud der pamfletten was louter een opsomming van persberichten aangaande de genoemde ongeregelheden, alsmede een samenvatting van de tot dat moment door de communisten "in het belang van de militairen" bij de Nederlandse regering ondernomen stappen.

De ongeregelheden in de militaire kampementen waren blijkbaar door de communisten niet voorzien.

Niettemin waren deze gebeurtenissen koren op de molen van het A.N.J.V.: in het Verbondsorgaan "Jeugd" van 10 October was n.l. juist het initiatief genomen tot een enquête onder militairen. Hun oordeel wordt gevraagd over de diensttijd, de verlofregeling, de soldij en de oefeningen in West-Duitsland.

Binnen het kader van het nieuwe winterprogram bereidt het A.N.J.V. zich inmiddels voor op de viering van de zgn. Wereldjeugddag, een jaarlijks terugkerend evenement.

Evenals vorig jaar deed de leiding van het Verbond aan de districts- en afdelingsbesturen "suggesties" toekomen betreffende de organisatie van samenkomsten in verschillende steden en dorpen in verband met dit gebeuren.

Ook nu is het weer de bedoeling deze feestavonden dienstbaar te maken aan de ledenwerving, die voor de verbetering van de financiële positie van het A.N.J.V. zo onontbeerlijk is. Het Verbond moest aanzienlijke ledenverliezen in de Noordelijke districten en in het district Rotterdam boeken.

VERTROUWELIJK

De geldelijke moeilijkheden worden geaccentueerd door het feit, dat de leiding, niettegenstaande een noodzaak van ledenwinst, besloot om de contributie te verhogen. De maandelijks bijdrage van een dubbeltje per lid is opgevoerd tot 15 cent per veertien dagen, dus meer dan verdrievoudigd.

Vereniging "Nederland-USSR"

De door "Nederland-USSR" in October georganiseerde openbare feestavonden, ballet- en filmvoorstellingen, stonden, zoals bekend, in het teken van de "Maand voor Vrede en Vriendschap met de Sowjet-Unie".

De door de vereniging gepropageerde verbondenheid tussen het Russische en het Nederlandse volk trachtte men ditmaal in de eerste plaats duidelijk te maken aan de hand van de ontwikkeling der economische betrekkingen. De inleidende sprekers vestigden telkens weer de aandacht op de export van Hollandse haring en boter naar de Sowjet-Unie en de invoer in Nederland van Russische auto's, fototoestellen en granen. Zij zagen voor "Nederland-USSR" een belangrijke taak liggen in het bevorderen van een ontwikkeling in deze richting en in het voorlichten van het Nederlandse volk over de economie der Sowjet-Unie. De vredeswil van het Russische volk werd hierbij niet vergeten, maar kwam toch duidelijk op de tweede plaats.

Het brengen van Russische liederen en dansen en het uitvoeren van werken van Russische componisten naast die van Mozart, Bach en Beethoven bracht het culturele aspect van de "Maand van Vrede en Vriendschap" maar voren en de culturele verbondenheid van Oost en West.

In dit verband werd gewezen op de wenselijkheid van uitwisseling op brede basis van cultuurbeoefenaars.

HOOFDSTUK III - VAKBEWEGING

1. Congres De Metaal-EVC

Het derde statutaire congres van de bij de EVC aangesloten bedrijfsbond "De Metaal" werd op 23, 24 en 25 October 1953 te Amsterdam gehouden. De congresrede, die de bondsvoorzitter A.N. van den Broek heeft uitgesproken, bestond uit een vakbondspolitiek- en organisatieverslag. Volgens de verwachtingen stond het grootste gedeelte van dit congres in het teken van de eenheid van actie. In tegenstelling tot voorgaande congressen werd met nadruk gewezen op het belang van het advieswerk, dat is het verlenen van bijstand, o.a. van juridische en sociale aard aan de arbeiders teneinde een beter inzicht in eventuele grieven te verkrijgen. Dit werk werd gekarakteriseerd als een belangrijke bijdrage tot de gemeenschappelijke strijd voor de dagelijkse belangen. Op basis hiervan zal "De Metaal" pogen zijn streven tot eenheid van actie te verwezenlijken.

2. Kernverkiezingen

Geheel in de lijn van het huidige streven van de communisten om onder meer door middel van de vakbeweging tot eenheid van actie te komen, heeft de communistische partij in samenwerking met de E.V.C. zich de laatste tijd intensief bezig gehouden met voorbereidingswerkzaamheden voor de fabrieksraads- of kernverkiezingen in verschillende bedrijven. Haar bijzondere belangstelling ging hierbij uit naar de Amsterdamse Droogdok Maatschappij te Amsterdam en Werkspoor te Utrecht.

A.D.M.

Bij de ultimo October van dit jaar gehouden kernverkiezingen kwam "De Metaal"-EVC met een eenheidslijst uit. Met alle mogelijke middelen werd getracht een of meer Uniebondsleden op deze verkapte EVC-candidatenlijst geplaatst te krijgen. Niet met zekerheid is te zeggen of deze bond erin geslaagd is andersgeorganiseerden hierop een plaats te geven. Het dagelijks bestuur van de kern bestond sinds vorig jaar uitsluitend uit leden van "De Metaal", omdat de gekozen kandidaten van de Uniebonden indertijd weigerden samen met de kandidaten van de eenheidslijst in dit bestuur zitting te nemen. Bestond de uit 10 leden tellende fabrieksraad uit 6 EVC-ers en 4 Uniebondsleden, de laatst gehouden kernverkiezingen bij de ADM gaven een verschuiving te zien ten gunste van de Uniebonden, die in de nieuwe raad met 5 leden zullen terugkeren. De EVC heeft dus voortaan ook 5 vertegenwoordigers. "De Metaal" stelde voor in het dagelijks bestuur van de kern de secretarisfunctie te doen vervullen door een zijner kandidaten en de 1e en 2e voorzittersfunctie door Uniebondsleden. Blijkens "De Waarheid" van 5 November 1953 werden de Uniebondsleden evenwel niet bereid gevonden met kandidaten van de eenheidslijst in het dagelijks bestuur samen te werken, zodat de kern bij gebreke van een dagelijks bestuur nog niet functioneert.

Werkspoor.

Voor de komende kernverkiezingen bij Werkspoor Utrecht zal een vrijwel zelfde gedragslijn worden gevolgd. Getracht zal worden zoveel mogelijk andersgeorganiseerden te bewerken zich kandidaat te stellen voor een door de EVC in te dienen kandidatenlijst. Uit tot dusverre in dit verband door de CPN en "De Metaal" gevoerde acties door middel van pamflettenverspreiding en berichtgeving in "De Waarheid" blijkt, dat "De Metaal" bij de komende verkiezingen niet met een eenheidslijst, maar met een vrije lijst zal uitkomen. Deze vrije lijst is - behoudens de naam - gelijk aan de eenheidslijst. Nog wordt overwogen eventueel uit te komen met een zgn. dissidentenlijst, waarop als kandidaten zullen worden opgenomen personen, die er afkerig van zijn als kandidaat op een Uniebonds- c.q.

eenheids- of vrije lijst te worden geplaatst. In vlagschriften maakt de partij haar standpunt bekend om zodoende de betrokken EVC-bedrijfsbond in haar voorbereidend werk de nodige steun te geven. Op 31 October 1953 werd te Utrecht een CPN-bedrijfskrant verspreid, waarin met beslistheid wordt te kennen gegeven, dat het bepaald onjuist is te menen, dat anders- en ongeorganiseerden niet in de fabrieksraad thuis horen.

Deze door de partij gevolgde tactiek ten aanzien van de kernverkiezingen past ook geheel in het kader van de bekende 7 Juni-resolutie der C.P.N. waarin wordt gesteld, dat de partij de EVC dient te ondersteunen bij haar taak het georganiseerde steunpunt te zijn voor de eenheid van de vakbeweging op grondslag van de vakverenigingsdemocratie en de klassenstrijd.

3. Het W.V.V.-congres.

Het congres, dat het Wereld Vak Verbond van 10-21 October 1.1. te Wenen hield, vertoonde enige overeenkomst met de 10 October-conferentie der EVC te Amsterdam. Voor beide samenkomsten gold het parool, dat zoveel mogelijk andersgeorganiseerden er voor geïnteresseerd moesten worden en ook aldaar vertegenwoordigd moesten zijn. Beide vergaderingen stonden in het teken van de huidige communistische tactiek van "eenheid van actie", welke allereerst in de bedrijven maar ook organisatorisch met alle kracht dient te worden nagestreefd.

Toch werd ten congresse de politieke gescheidenheid tussen Oost en West herhaaldelijk beklemtoond. Het "Plan Marshall" en de Europese Defensie Gemeenschap werden sterk becritiseerd, terwijl de vredelievende en goede bedoelingen van Rusland werden geprezen. Ook aan de communistische vredespolitiek moest dit congres dienstbaar zijn, getuige o.m. het opschrift van het in de vergaderzaal opgehangen spandoek: "Eenheid, de beslissende kracht voor de wereldvrede".

Dat de communisten zich met hun "eenheid van actie" inderdaad niet slechts tot de bedrijven willen beperken, bleek duidelijk uit de volgende uitspraak van de algemeen secretaris van het WVV Louis Saillant: "De strijd voor de eenheid moet
"leiden tot de vorming van één vakbond in ieder bedrijf,
"van één vakverbond in elke tak van industrie of in elk
"beroep, van één nationale vakcentrale voor alle vakbonden
"in een land, van één enkel internationaal vakverbond".

Voorts bleek uit een enkele uitspraak het groeiend inzicht, dat de klassenstrijd niet op het scherpst moet worden gevcerd en zeker niet tot de arbeiders dient te worden beperkt. Di Vittorio zeide van mening te zijn, dat "wil de strijd
"van de vakbonden succes afwerpen, het van belang is,
"dat deze nationaal van aard en omvang is. Om dit te
"bereiken is het noodzakelijk, dat de vakbonden de eisen

"van andere sociale groepen, die eveneens getroffen worden door de politiek van de monopolies, ondersteunen".

In Nederland is ook reeds verschillende malen gebleken, dat de communisten op hun wijze opkomen voor de belangen der kleine middenstanders en deze bevolkingsgroep ook in hun acties pogen te betrekken.

Dit korte overzicht van het WVV-congres kan worden besloten met de mededeling, dat uit de gehouden bestuursverkiezingen is gebleken, dat er maar weinig mutaties in de hoogste organen hebben plaats gevonden. Di Vittorio en Saillant werden herkozen als resp. algemeen voorzitter en secretaris; de FVC-secretaris Bertus Brandsen werd gekozen als een der vice-voorzitters van het Uitvoerend Bureau van het Wereld Vak Verbond.

HOOFDSTUK IV - ANDERE STROMINGEN

Anarchisme

In M.O. no 10 - 1952 werd melding gemaakt van het tot stand komen van de "Federatie van Anarchisten in Nederland" (F.A.N.), waardoor althans een zekere eenheid onder de anarchisten werd bereikt. "Recht voor Allen" werd het orgaan der nieuwe groepering. Een kleine groep hield zich afzijdig en bleef trouw aan het blad "De Vrije Socialist".

De F.A.N. droeg echter van de aanvang af al de kiemen van ontbinding in zich, omdat de ware anarchisten principieel gekant zijn tegen alles wat naar organisatie zweemt en de vrijheid van het individu ad absurdum op de voorgrond stellen.

In Juli j.l. kwamen ernstige meningsverschillen aan het licht. De door de F.A.N. verleende medewerking aan een door "De Derde Weg" geëntameerde pamflettenactie tegen het vliegfeest op Soesterberg werd door sommigen verraad aan de anarchistische beginselen genoemd.

Rotterdam nam het initiatief tot het oprichten van een oppositiecomité. Dit leidde tot het uittreden van een aantal geestverwanten uit de F.A.N.. Onder redactie van D. van Tol verscheen op 24 October j.l. het eerste nummer van het oppositieorgaan "Vrijheid".

In een redactioneel artikel, getiteld "Vernieuwing" wordt aangekondigd dat dit blaadje het enige is, dat de anarchistische ideeën zal verbreiden, in vrijwillige samenwerking, zonder organisatie. "Wanneer organisatie begint, dan is er geen plaats meer voor de enkeling" aldus de anarchistisch principieel zuivere toelichting.

De F.A.N. maakt in haar orgaan geen gewag van de bovengeschetste gebeurtenissen. De Federatie hield op 24 en 25

October te Amsterdam een congres, waar een nieuw bestuur werd samengesteld, dat er als volgt uitziet: Joh. Nieuwenhuijze (9-19-1884), voorzitter; Johannes te Slaa (15-6-1906) secretaris; L. van Dooting (12-11-1903), penningmeester.

Voor de redactie werden aangewezen J.v.d.Brug en H.J. Smienk.

Voorts is op voorstel van de afdeling Amsterdam een Landelijk Comité, geheel bestaande uit Amsterdammers, opgericht. Daarnaast zal een Algemene Raad met adviserende taak worden ingesteld, waarvoor elke afdeling een lid dient aan te wijzen. Tevens zal een speciale propagandacommissie worden samengesteld.

Veel aantrekkingskracht blijkt het anarchisme hier niet te hebben, getuige bijvoorbeeld het geringe aantal, nog geen 900 abonné's op "Recht voor Allen". Van veel belang is voorts dat zich onder hen, die de anarchistische gedachte zijn toegedaan, zeer weinig jongeren bevinden.

Van tijd tot tijd verschijnen in het F.A.N.-periodiek "Recht voor Allen" artikelen van de Onafhankelijke Socialistische Jongeren Beweging, een organisatie, die beweert alleen in vrijwillig verband met de anarchisten samen te werken.

Blijkbaar verleent "Recht voor Allen" deze O.S.J.B., hoe klein zij overigens ook zijn moge en hoe weinig activiteit zij ook ontplooit, in zijn kolommen gaarne gastvrijheid. Immers wie de jeugd niet heeft, heeft evenmin de toekomst.

HOOFDSTUK V - INDONESIË

Twaalf eisen der P.K.I.

In het vorige maandoverzicht is medegedeeld, dat de "Partai Komunis Indonesia" (P.K.I.) enkele eisen heeft gesteld, waarvan haar steun aan de Indonesische Regering in de toekomst afhankelijk zou zijn. Inmiddels zijn de twaalf eisen van de P.K.I. gepubliceerd, o.a. toekenning van democratische vrijheden aan het volk en aan volksorganisaties, reorganisatie en democratisering van overheidsorganen (onder meer de weermacht), het voeren van een consequente vredespolitiek en - natuurlijk ook - opheffing van de Nederlands-Indonesische Unie.

Een andere gebeurtenis, welke rondom de P.K.I. nog al stof heeft doen opwaaien, is de uitgave van een "witboek", waarin de Partij zich verzet tegen de mening, dat de communisten verantwoordelijk zijn voor de Madioen-opstand in 1948. Alle niet-communistisch gezinde bladen in Indonesië verzetten zich uitvoerig tegen deze geschiedvervalsing, die, in navolging hunner Moskouse meesters, voor de communisten blijkbaar iets heel gewoons is. Een blad wijst er op, dat de P.K.I. getrouw de instructies van Moskou opvolgt om zodoende het wereldcommunisme te dienen. Met behulp van haar vakcentrale (de

VERTROUWELIJK

Sobsi) encenseert zij stakingen om een economische chaos te stichten. Zij neemt ook actief deel aan de wereldvredesbeweging.

Anti-Nederland

De opstandige beweging tegen de R.I.-regering in Atjeh gaf de P.K.I. aanleiding Nederland daarvan de schuld te geven, althans werden Nederlandse oliemaatschappijen en ondernemingen ervan beticht de acties van de terreurbenden van de Darul Islam te hebben georganiseerd. Dit geluid vindt niet veel weerklank behoudens bij Nederlandse communisten. In "De Waarheid" van 24 September 1953 schrijft J. Wolff, dat tot de aanslag in Atjeh op de R.I. is besloten, omdat "het bestaan van de pas gevormde regering-Sastroamidjojo de buitenlandse geldmachten niet gunstig voor haar brandkasten lijkt". Daarbij wordt verder o.a. ook weer Nieuw-Guinea ter sprake gebracht als "een Nederlands bastion, dat als een geladen pistool gericht wordt op de Republiek Indonesia en dat moet dienen als een steunpunt voor nieuwe avonturen".

Activiteit der P.I.

Er bestaat in de Indonesische communistische samenleving te Amsterdam enige belangstelling voor de Wereld-Studentendag op 17 November a.s. waaraan dan mogelijk door haar organisatie zal worden deelgenomen. Er wordt echter nog steeds voorzichtigheid betracht bij het optreden naar buiten (en ook bij het contact met de C.P.N.). Dit is zelfs voor de voorzitter der Perhimpunan Indonesia, Slamet Sukotjo een reden geweest om zo onopvallend mogelijk het Jeugdfestival te Boekarest (Augustus) bij te wonen en daar elk opvallend contact met Nederlandse delegatieleden te vermijden. Ook het onder zijn redactie staand P.I.-orgaan wordt zo gematigd mogelijk geredigeerd. Het ware karakter kan echter toch niet verborgen blijven. In het jongste nummer van "Indonesia Merdeka" is onder de kop "Internationaal" een in communistische trant gestelde beschouwing opgenomen over de gebeurtenissen in Perzië, waarbij wordt geconcludeerd, dat de Indonesiërs daarin een les vinden, namelijk dat het goed is te weten wie vriend of vijand is in de strijd tegen het imperialisme.

Sedert de bekende verwijdering uit Nederland van haar voorzitter R. Sunito heeft de P.I. zich beperkt tot besloten samenkomsten o.a. "scholingsbijeenkomsten". Ook de "Panitera Peladjar dan Pemuda Indonesia" beperkt zich tot de beslotenheid harer samenkomsten, o.a. der "wetenschappelijke werkgroep".

De stichtingsdag van de Chinese Volksrepubliek is op 2 October j.l. te Amsterdam gevierd, o.a. met vertoning van films. Ter bijwoning daarvan zijn bij de op ruime schaal onder Chinezen en Indo-Chinezen - en ook onder Nederlanders - verspreide programma's uitnodigingen gevoegd van de "Nieuwe Nederlandse Filmliga" (N.N.F.) afdeling Amsterdam en verder op naam gestelde bewijzen van lidmaatschap dezer N.N.F., waar-

voor een bedrag van tien cent als jaarcontributie moest worden betaald. Behalve totok-Chinezen (de uit China afkomstige Chinezen) hebben ook enkele Indo-Chinese studenten de hand gehad in het organiseren dezer herdenking waarbij men, wat de uitnodigingen daarvoor betreft, zich niet beperkt heeft tot in Amsterdam woonachtige personen. Uit Delft b.v. heeft een veertigtal Indo-Chinezen aan de herdenkingsbijeenkomst deelgenomen. Ook enkele Indonesiërs waren er aanwezig, onder wie de eerder genoemde P.I.-voorzitter Slamet Sukotjo.

Surinaams nationalisme

De anti-Nederlands gezinde vereniging "Ons Suriname" te Amsterdam heeft een nieuw hoofdbestuur gekregen waarvan ook weer enkele communistische Surinamers deel uitmaken.

Het streven naar volledige soevereiniteitsoverdracht aan Suriname schijnt met het optreden van het nieuwe hoofdbestuur aan kracht gewonnen te hebben, waarbij het communisme evenwel geen rol speelt. Het is in feite het veelal felle nationaliteitssentiment, dat in deze vereniging ijvert voor het ideaal van een volkomen vrij Suriname.

15-11-'53

HOOFDSTUK VI - Voor het overzicht der stakingen in de maand October 1953 zie blz. 22.

Stakingen overzicht in October 1953				V o l g n o
Bedrijf	Aanleiding	Inmenging Vakbonden	Resultaat	
Dienst Publieke Werken Afd. Bestellingen te Amsterdam.	Stakers eisten plaatsing in een hogere loongroep	B.N.O.P.-EVC gaf leiding	Eisen werden niet ingewilligd.	1.
NV DEMKA te Utrecht.	Directie wilde wekelijkse tarief-uitkering verminderen.	"De Metaal"-EVC stookte.	Na korte bespreking werd overeenstemming bereikt.	2.
Aannemersbedrijf Kusters en Sluiters te den Haag.	Stakers eisten een loonsverhoging van f.5,- per week.	ABWB-EVC gaf leiding.	Stakers kregen een keer f.5,- uitbetaald.	3.
NV J.W.Meyering & Co., Textielfabriek te Winterswijk.	Arbeiders kregen minder weefgetouwen te bedienen waardoor hun loon lager werd.	Geen inmenging.	Stakers kregen een loontoeslag.	4.
Chauffeurs stadsreiniging Amsterdam.	Solidariteit met stakers van de Dienst Publieke Werken te Amsterdam.	ENOP-EVC gaf leiding.	Geen resultaat.	5.
NV J.W.Meyering & Co., Textielfabriek te Winterswijk.	Invoering nieuw tariefstelsel, waardoor de arbeiders een lager loon zouden ontvangen.	NVV gaf advies het werk te hervatten.	Directie zegde toe dat de arbeiders door de nieuwe tarieven geen schade zullen leiden.	6.
Lompensorteerbedrijf BOERS te Amsterdam.	Ontslag van een arbeider.	Chevofa-EVC gaf leiding.	Ontslag werd ingetrokken	7.
Amsterdamse Ballast Mij. werk uitvoerende te Velsen.	Directie wenste niet aan alle arbeiders een premietoeslag van 35% uit te betalen.	ABWB-EVC stookte; Uniebonden bemiddelden.	Geen resultaat.	8.
Fa. B.J.Nijkerk, Groothandel in IJzer en Metaal te Amsterdam.	Solidariteit met ontslagen arbeider, die schade had toegebracht aan een instrument in het bedrijf.	De Metaal-EVC stookte.	Geen resultaat.	9.

V
o
l
g
n
o

Begin in vorige maand

De onder de stakingsstreep vermelde getallen geven het aantal stakers aan. De boven de stakingsstreep vermelde getallen geven het aantal arbeiders aan dat in normale toestand werkzaam is.

.: staking met vooraf bepaalde tijdsduur (korter dan 24 uren)
-: staking met vooraf bepaalde tijdsduur (24 uur of langer)
=: staking met niet vooraf bepaalde tijdsduur.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31																		
1.	<u>80</u> tot 9 October 1953 12.30 uur																																																
2.	<u>200</u> enkele uren																																																
3.	<u>27</u> enkele uren																																																
4.	<u>90</u> enkele uren																																																
5.	<u>131</u> tot 9 October 1953 12.30 uur																																																
6.	<u>90</u> enkele uren																																																
7.	<u>50</u> gedurende 1 uur																																																
8.	<u>250</u> op beide dagen werd enkele uren gestaakt.																																																
9.	<u>93</u>																																																
	<u>45</u>																																																
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31																		

<p>H. Duiker Expeditiebe- drijf Amsterdam.</p>	<p>Werkgever wenste het overeengekomen loon niet te betalen.</p>	<p>Geen in- menging.</p>	<p>Eisen der stakers zijn vooralsnog niet inge- willigd.</p>	<p>10.</p>
<p>NV Waterland- se Aan- mings Mij. te Landsmeer.</p>	<p>Stakers eisten een loons- verhoging.</p>	<p>Geen in- menging</p>	<p>Geen resultaat. 3 per- sonen werden ontslagen.</p>	<p>11.</p>
<p>Fa. J.A.Cra- mer & Zn., Groothandel in IJzer en Metaal te Amsterdam.</p>	<p>Solidariteit met stakers van Fa. B.J.Nijkerk.</p>	<p>Geen</p>	<p>Geen resultaat.</p>	<p>12.</p>
<p>Eerste Ned. Coöp. Kunst- mestfabriek te Vlaar- dingen.</p>	<p>Pariefkwestie.</p>	<p>NVV bemid- delde.</p>	<p>Geen resultaat.</p>	<p>13.</p>

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31			
10.																																7		
																																	7	
11.																																	60	
																																	9	
12.																																	12	
																																	7	
13.																																		
																																		25
																																		enkele uren

Aanvullende lijst met namen van C.P.N.-bedrijfs- en buurtkranten (vide maandoverzicht nr. 9 - 1953.

Bedrijfskranten

	Naam	Bedrijf	Plaats
Distr. A'dam	<u>LINKS AF</u>	Taxibedrijf	Amsterdam
Distr. Den Haag	x HAMERSLAGEN	Leidse Apparatenfabr.	Leiden
	x OVERHEID-KOERIER	Centr. Werkpl. der Telegrafie en Telefonie	Den Haag
	x P.Z.H.-BEDRIJFSKRANT	Kon. Plateelbakkerij Z. Holland	Gouda
	x DE HAVEN-KOERIER	Havenarbeiders Scheveningen	Den Haag
Distr. Kernemerland	x HET VLIEGEND RAD	Centr. Werkpl. der Nederl. Spoorwegen	Haarlem
Distr. Gooi & Eemland	x DE LUIDSPREKER	Philips Telecommunicatie Ind. v.h. N.S.F.	Hilversum
Distr. Twente	<u>SCHERING EN INSLAG</u>	Textielbedrijven v. Heek & Co.-de Hagen - Bothof	Enschede
Distr. Centr. Gelderland	x DE AKU-WEKKER	Alg. Kunstzijde Unie	Ede

Opn.: De met x aangemerkte bedrijfskranten zijn nieuwe uitgaven na September/Oct. 1953.

De onderstreepte bedrijfskranten zijn heruitgaven, welke in October 1953 uitgekomen zijn. Deze kranten waren in de jaren 1948 - 1950 onder dezelfde titel in circulatie.

Buurtkranten

	Naam	Wijk	Plaats
Distr. A'dam	"Onze Mening"	A'dam West	Amsterdam
Distr. Den Haag	"Het Rooie Dorp"		Bergambacht
	"Dijklaan en Bergstoep"	Dijklaan en Bergstoep	Bergambacht
Distr. Centr. Gelderland	Buurtkrant Rijnwijk	Rijnwijk	Arnhem
Distr. N-Brabant	"Buurtkoerier"		Eindhoven